

Kwekerij Westhof voor advies naar China

Piet van 't Westeinde: "Zeer leerzame reis van beide kanten, een ervaring om niet snel te vergeten"

Walnotenexpert Piet van 't Westeinde (75) van Kwekerij Westhof is op uitnodiging van enkele Chinese walnotencoöperaties en Agriterra van 15 april tot 6 mei in China geweest. De reis ging naar de Provincie Yunnan en is gestart en geëindigd in de provinciehoofdstad Kunming. Voor vakblad *Boom in Business* noteerde de Zeeuwse walnotenkweker zijn opgedane ervaringen.

Auteur: Piet van 't Westeinde

Het voornaamste doel van de Chinese overheid is om de productie van walnoten verder te verhogen om zo aan de interne vraag naar de vruchten te kunnen blijven voldoen. Daarvoor is het van groot belang dat de bomen goed opgekweekt kunnen worden en dat de productie per boom omhooggaat. Op dit moment staan er in China, voor de productie van walnoten, vooral zaailingen van *Juglans sigillata* en diverse *Juglans sigillata*-soorten. De vraag bij deze laatste is echter altijd hoe zuiver deze zijn. Van een soortechtheidscontrole zoals de NAK die in Nederland uitvoert, is in China in het geheel geen sprake. Het grootste probleem van de *Sigillata* is dat hij niet uit de bolster valt wanneer hij rijp is. De noten worden dus met bolster en al geoogst door de bomen te schudden of zelfs door de noten eraf te slaan. De oogst valt in Yunnan in een regenperiode, waardoor er erg veel vuil aan de zeer ruwe *Sigillata*-

noten blijft hangen. De noten zijn daardoor erg moeilijk goed schoon te maken. Heel veel noten gaan daarom in China direct de verwerking in. Om de verkoop van complete vruchten verder uit te bouwen, moeten er dus gladschalige vruchttypen worden geïntroduceerd in China. Daarmee is al een begin gemaakt door de levering van enthout van verschillende van onze moderne rassen. Daarnaast bestaat er op dit moment op de onderzoeksstations in China een programma om de *Sigillata* te kruisen met de gewone walnoot, de *Juglans regia*.

Vermeerdering

De vermeerdering van de walnootbomen gebeurt op dit moment door middel van zaaien en op kleinere schaal ook al door enten. Het enten gebeurt in Yunnan buiten op het zaaibed. De *Sigillata*-zaailingen staan daar als eenjarige





onderstammen en deze worden met *Sigillata*-soorten afgeënt op het zaaibed bij een buitentemperatuur van 25 à 30 graden. Er wordt gebruikgemaakt van spleetenten, waarbij de ent wordt dichtgebonden met plastic. Er wordt geen entwas gebruikt. Op het zaaibed halen ze een slagingspercentage van ongeveer 80%. Het grote probleem voor de Chinese boeren, en dus ook voor de coöperaties, komt vervolgens bij het uitplanten van de bomen. In april-mei is het plantseizoen en dan is het in de uitlopers van de Himalaya in Yunnan verschrikkelijk droog. Een aantal van de geslaagde enten kan hierdoor alsnog verdrogen. Het probleem van de walnotencoöperaties is dat de vlakke grond in het bergachtige gebied wordt gereserveerd voor de rijstteelt en de hoogwaardige tuinbouw- en akkerbouwgewassen. De walnotenteelt wordt

daardoor 'verbannen' naar de meer steenachtige heuvels. Daar worden de bomen in wildverband geplant, waardoor eventuele mechanisatie nog lastiger wordt. Nu de lonen nog laag zijn is dat minder een probleem, maar wanneer de productie omhooggaat is dit wel iets wat meer gaat spelen. Een van de belangrijkste adviezen is dus dat de berghellingen en rotsachtige stukken grond wat beter ontgonnen worden en waar mogelijk iets worden geëgaliseerd. De aanplant moet meer gestructureerd worden aangepakt. Nu staan nog alle leeftijden en soorten van bomen door elkaar. Wanneer hier wat beter de hand in wordt gehouden, zal het oogsten ook gemakkelijker gaan in de toekomst.

Verwerking

Door de ruwe schaal zijn de *Sigillata*-noten dus

zeer slecht schoon te maken. Daarom worden veel noten direct verwerkt. In de kleine dorpjes zie je dan ook soms een schuur vol mensen zitten die de noten kraken. Daarna worden de noten gesorteerd in volledig intacte kernen en in halve kernen, kwarten en stukjes. Dit gaat allemaal de verwerking in. Belangrijkste afnemers zijn de bakkerijindustrie, ijsfabrikanten en ontbijtgranenproducenten, en verder zie je in China zelf in veel restaurants en hotels walnotenmelk, gemaakt van gemalen walnoten. Het is een soort zoete oliehoudende melk die dezelfde gezonde eigenschappen heeft als de walnoot zelf.

Gastvrije ontvangst

Het mooie van uitgenodigd worden in China is dat je als gast en adviseur overal mee naartoe wordt genomen. 'Als je wat van de walnoten-



Piet van 't Westeinde te gast aan Chinese eettafel.



teelt afweet, zal je hier en daar ook wel iets van weten', zo is de gedachte en vervolgens sta je naast een 4-wheel-drive te kijken naar hoe een appelboom het beste gesnoeid kan worden of naar een veld aardappelen dat al jaren slechte producties haalt. Het vervoer en de huisvesting op deze reis zijn perfect. In de mooiste auto met airco, en in de goede hotels wordt je meestal op de bovenste verdieping geplaatst, waarschijnlijk om van het uitzicht te kunnen genieten. De ontvangst bij de verschillende proefstations en bij de lokale coöperaties is ook allerhartelijkst. Het hele topkader wordt erbij uitgenodigd en iedereen zit zeer aandachtig te luisteren. Voor diegenen die het Engels niet machtig zijn, is er zelfs veelal een tolk aanwezig. Toch lijkt het er na drie weken China wel op dat het veel eenrichtingsverkeer is. Veel brengen en weinig halen dus. Wanneer je begint over de levering van bomen, blijft het angstvallig stil.

Tegenbezoek

Enkele personen van de coöperaties uit China willen in het voorjaar van 2013 ook een bezoek brengen aan Nederland. Dit natuurlijk om te kijken hoe de kwekerij hier is opgezet en hoe ze een en ander in China zouden kunnen aanpassen. Vervolgens willen ze ook kijken naar de vermarkting van het product. Wanneer de eigen markt voorzien is van walnoten, zullen ze met hun product, met de juiste kwaliteit, toch ook naar Europa en de Verenigde Staten willen gaan. Een goede marketing is dan van belang, maar het zal toch bovenal een prijskwestie worden, zo is de huidige gedachte. Met Nederlandse supermarktprijzen van vijf euro per kilo voor hele noten



en bijna twintig euro per kilo voor gepelde noten ligt hier een hele markt open voor de Chinese noot die aan onze kwaliteitseisen voldoet. Tijdens hun bezoek in 2013 willen de Chinese bezoekers ook uitgangsmateriaal van enkele *Juglans regia*-soorten meenemen om te kijken hoe die rassen zich daar houden in het klimaat van Yunnan. Ook zullen deze soorten opgenomen worden in het kruisingsprogramma van de verschillende proefstations.

Coöperaties

Tijdens mijn bezoek aan China was er altijd veel interesse vanuit de besturen en de leden van de verschillende coöperaties. Bij de proefstations

waren het volledige bestuur en de verschillende onderzoekers die zich met de walnoten bezighielden doorgaans allemaal aanwezig. Meestal al snel een club van ongeveer 15 personen. Vooraf was gevraagd om voor die mensen een presentatie te verzorgen over onze manier van vermeerderen en ook over de belangrijkste rassen. Een aandachtig luisterende zaal van prima Engels sprekende bestuurders en onderzoekers was het resultaat. De vooraf toegestuurde presentatie was ook nog volledig vertaald in het Chinees, dus communicatie was hier geen enkel probleem. Anders was dit bij de plaatselijke coöperaties, waar altijd een tolk bij aanwezig was en waarbij de bestuurders en leden minder



geïnteresseerd leken. Toch was het heel goed om via deze gegroepeerde kleine telers de praktijk goed in beeld te krijgen. Hierdoor was het zeker beter mogelijk om een goed gefundeerd advies te geven. Het grootste probleem bij de proefstations is, dat het overgrote deel van hun kruisingen van *Juglans sigillata* met *Juglans regia* de eigenschappen hebben van de *Sigillata*. Er zijn enkele kruisingsproducten die wel eigenschappen van de *Regia* in zich hebben en daar wordt nu verder mee geselecteerd. Toch willen ze nog gaan kijken of onze moderne soorten in China van meerwaarde kunnen zijn.

Handwerk

De hele reis door China was een mooie, maar ook intensieve belevenis. Natuurlijk is er in de provincie Yunnan heel veel te zien aan natuurschoon. Door de uitgestrektheid is het wel veel in de auto zitten of ver lopen. De kweekpercelen bevinden zich vaak in de uitlopers van de Himalaya's, meestal op een hoogte van 2.500 tot 3.000 meter. De looppadjes zijn dan veelal op en af, wat het door de hoogte een zeer inspannende tocht maakt. Gelukkig word je dan weer wel af en toe met fraaie taferelen geconfronteerd. Wanneer je een dorpje binnen komt rijden, ligt de weg vol met iets wat lijkt op stro. Van dichtbij bekeken blijkt dit dan rijst te zijn die nog uit de aar gehaald moet worden. De auto's die eroverheen rijden, zorgen dat al de rijst 's avonds opgeveegd kan worden en op deze manier gescheiden is van het stro. Een goedkope manier van 'oogsten' die je op het platteland veel ziet. Ook in de schuren van de walnotencoöperaties is meestal veel bedrijvigheid. Een veertigtal vrouwen zit walnoten open te breken en daarna te sorteren. Dit gebeurt met een zeer grote snelheid, en de kernen worden gescheiden van de schalen maar ook van de vliezen. De uitgesorteerde kernen worden daarna afgezet in de verwerkende industrie. Hier is op geen enkele wijze sprake van mechanisatie. Alles is handwerk. Het enige wat gebruikt wordt zijn een hamer en een schroeven-draaier.

Zaaien

Toch zijn er nog wel enkele werkzaamheden en werkwijzen in China die op enigerlei manier vergelijkbaar zijn met de Nederlandse situatie. Zo worden de walnoten gezaaid op zaaibedden (zie foto). Hiertussen kunnen ze water laten lopen, waardoor de zaailingen niets tekortkomen. Verschil met Nederland is dat deze zaailingen blijven staan en niet worden ondersneden. Als

eenjarige zaailing worden ze op het zaaibed geënt. Dit gebeurt ook met de hand door middel van een spleetent die dichtgebonden wordt met plastic. Entwas komt hier niet aan te pas. Met een temperatuur van rond de 30 graden in het voorjaar kunnen ze ook goed buiten enten. In de winter is er, op een paar nachten van -2 na, geen noemenswaardige vorst. In het voorjaar en de zomer is het erg heet met weinig regen. Op zich een gebied waar de walnoot als boom erg goed kan groeien, alleen de start verdient enige aandacht. Op veel plaatsen kun je zien dat walnoot geen hoofdteelt is. Tegen de berghelling zijn op open plaatsen wat walnootbomen geplant. Daartussen staan echter nog vele andere loofbomen. Wanneer dit meer gestructureerd aangepakt zou worden, dan is er hier nog veel winst te behalen. Een betere standplaatsverzorging is dan ook van groot belang. Nu lijkt het zo dat de bomen lukraak zijn neergezet en dat het een meevaller is als er ook nog wat noten vanaf komen.

De coöperaties beschikken ook over de modernste gewas- beschermingsmiddelen en kunstmestsoorten

Samenwerkingsverbanden

De meeste coöperaties die we bezochten, hadden een omvang van rond de 15 leden, allemaal met hun eigen kleine stukje grond. Veelal was de walnotenteelt niet hun enige teelt, maar was er wel de wens om deze tak belangrijker te maken. Overigens werd het woord gevoerd door de voorman; de coöperatielieden kwamen niet aan het woord. Bij dergelijke bezoeken is het goed te zien dat de Chinese overheid zwaar investeert in de walnotenteelt. Bij enkele coöperaties staan enkele moderne droogmachines in vier grote droogkamers. Dit is ook wel nodig, want de oogst valt in de veelal natte tijd. Ook in de teelt wordt door de overheid veel geïnvesteerd. Veel mechanisatie, zoals snoeischaren en spuiten, wordt ter beschikking gesteld. De coöperaties beschikken ook over de modernste gewasbeschermingsmiddelen en kunstmestsoorten. Dit tegen afdracht van een deel van de winst natuurlijk. Overigens is er wel een duidelijk verschil tussen de verschillende boeiersamenwerkingen. Zo is de ene voorzitter heel

actief, terwijl een andere weinig tot niets extra doet. Dit is dan ook af te zien aan de algehele situatie op het bedrijf. De meeste samenwerkingen die wij bezochten zijn pas in de laatste jaren opgericht. De oudste is ontstaan in 2008. Dit betekent dat de benodigde machines, zoals de broogmachines, modern zijn. De infrastructuur is echter nog niet up-to-date gebracht. De aanplanten zijn nog ouderwets en de aanvoerroutes beperken zich veelal tot onverharde bergpadjes. Wanneer de productie hier verhoogd zou worden, zal het grootste probleem de logistiek zijn. Maar als je aan de andere kant ziet hoe snel China klaargestoomd wordt voor de toekomst, dan zal ook dit wel op tijd aangepakt worden.

De les van deze China-trip

Het belangrijkste advies wat aan de coöperaties en de onderzoeksstations is te geven, is dat ze moeten kijken naar andere notensoorten en dat ze de teeltpercelen waar mogelijk aan moeten passen. De *Juglans sigillata* is voor de verwerkende industrie een goede en smakelijke noot. Voor de verkoop als noot in de dop, bijvoorbeeld in Europa, is hij echter ongeschikt. Door de diepe groeven en de bolster die bij het afrijpen niet loskomt, blijven de noten vies. Zelfs schoonmaken met waterstofperoxide, zoals dit in de Verenigde Staten gebeurt, zal hier niet afdoende blijken. Er moet dus meer gekeken worden naar de gladschalige soorten van *Juglans regia*. Voordeel hiervan is dat deze vaak ook veel beter zijn te openen, zelfs met de hand. Voor de handel in de vruchten kan dit een vooruitgang betekenen. Bij de inrichting van de percelen moet veel eenduidiger te werk worden gegaan. Veel oudere bomen die er al stonden blijven nu staan omdat er nog vruchten af komen. Soms blijven zelfs ook andere soorten bomen staan, die dan de plaats innemen van de walnoten. Alles staat door elkaar heen, zonder enige structuur. Bij een meer systematische aanplant kan in de snoei en gewasbescherming planmatiger gewerkt worden, wat al veel voordelen geeft. Wanneer men later nog zou gaan kijken naar oogstmachines, dan is een gelijkmatige aanplant ook van groot belang. China zet echter nog steeds in op handwerk, en tot nu toe werkt dat nog steeds erg goed. Al met al was het een zeer leerzame reis van beide kanten, een ervaring om niet snel te vergeten.

Piet van 't Westeinde, Kwekerij Westhof,
www.walnoten.nl